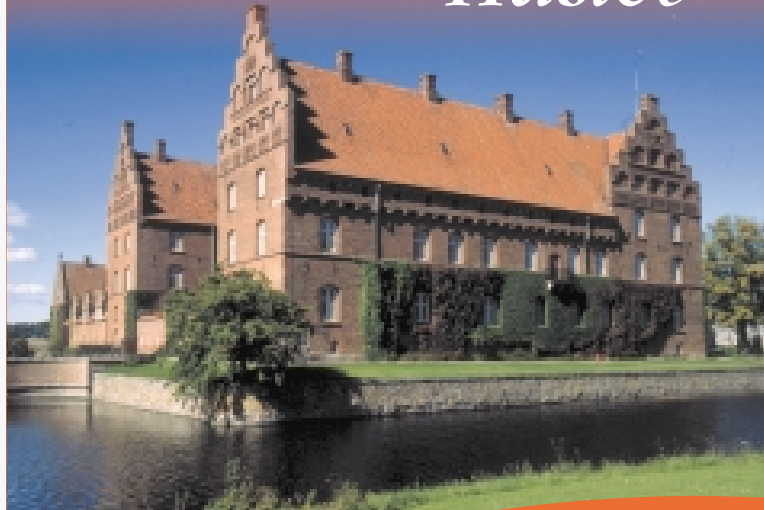

Forsidefoto: Gisselfeld Kloster

Rødt kort

Ture omkring Haslev

Sø Torup, Bregentved, Gisselfeld, Bråby og Haslev Orned

Haslev var oprindeligt en landsby, placeret omkring kirken og gadekæret. I 1870 blev jernbanen anlagt. I 1891 oprettedes Haslev Højskole, og derefter fulgte en række andre skoler. I dag ca. 14.300 indbyggere.

Rød tur 22 km
Haslev Rundt

Grøn tur 12 km

Gul tur 19 km
Ruten kan afkortes og flg. gul stiplede linie.
Den er 11,5 km.

- 1. Sclerosehospitalet.** Den gamle hovedbygning blev opført som sanatorium af Nationalforeningen til Tuberkulose Bekæmpelse. Det blev indviet 5. dec. 1903 og var tuberkulose-sanatorium indtil 1959. I dag er det behandlingsinstitut under Landsforeningen til bekæmpelse af Dissemineret Sclerose.
- 2. Nordskoven, som ejes af Bregentved,** er navnet på det skovstykke, der fra Nordskovvej afslutter Haslev Orned mod nord.
- 3. Hagenborgs Bænk,** en gave til tidligere stadsingeniør Hagenborg fra hans døtre, for at man kan få et hvil undervejs på turen „Jorden Rundt“, en populær vandretur gennem Haslev Orned.
- 4. Pallehøj,** omtrent midt mellem Sofiendalsvej og det sydlige skovbryn i Haslev Orned ligger Pallehøj.
- 5. Solhjem** var oprindeligt ejet af Haslev-Freerslev kommune, som drev fattiggård der i 1869-1906. 1906 købte greve Moltke ejendommen og udlejede den til foreningen „Solhjem“ i Gentofte, der drev et optagelseshjem for alkoholikere nogle år. Nu er „Solhjem“ et skolehjem for drenge i alderen 14-18 år.
- 6. Snaven** (udtales Snagen), navnet på denne lokalitet kan ifølge stednavneforskerne komme af ordet „snabe“ – en kile, spids eller et fremspring. Forklaringen skulle henvise til, at der på stedet findes et kileformet markstykke, Snauenagerne, der strakte sig ind i Bregnemade skov.
- 7. Bregnemade Skov,** det første led (bregne-, eller som det også ses stavet brænde-) er naturligvis navnet på planten. Andet led (-made) har betydningen: et lavtliggende fugtigt område, en eng. Bregnemade skov afvandedes af Freerslev å, som tidligere gav det nødvendige vand til Freerslev mølle.
- 8. Bregentved,** kendes tilbage til 1319, hvor Erik Menved skænkede det til Ringsted Kloster. I 1718 købte Frederik IV Bregentved til ryttergods, og i 1746 fik gehejmekonferensråd og overhofmarskal Adam Gottlob Moltke Bregentved som gave af Frederik V for tro tjeneste. Godset, som er et af landets største med 6000 ha. landbrug og skov, er stadig i familien Moltkes besiddelse. Nuværende ejer Christian Moltke er ottende generation. Slottet i sin nuværende form, rokoko, opførtes 1887-91, arkitekt Axel E. Berg. Den 33 ha store park, anlagt i midten af 1700-tallet i fransk og engelsk stil er åben onsdag, lørdag og søndag.
Fra **H.C. Andersens** ophold på Bregentved fortælles det, at han altid havde en seddel liggende på sit natbord, på sedlen

stod der: Jeg er kun skindød.. En tjener fra Bregentved har også fortalt, at H.C.Andersen ikke brød sig om at ligge alene på sit værelse, så derfor sov tjeneren lige uden for hans dør om natten. Han talte om spøgelsener, og det hændte tit, at han midt om natten kom listende i natstjorte med lygte i hånden for at se, om tjeneren nu også lå på gangen.

- 9. Bregentved gl. Smedie.**
- 10. Ejlemade Sø, den sejlede ø.** I 1901 rev en ø sig løs i Ejlemade sø under en kraftig vestenstorm. Øen sejlede flere gange frem og tilbage og lagde sig så i søens afløb til Bregentved park. Man måtte tøjre den fast. Næste gang, da en kraftig østenstorm satte ind, havde overjæger Sauerbrey en plan klar. Med nogle håndfaste mænd besatte han øen. En slags anker med en lang line blev af fisker Petersen roet et godt stykke mod vest. Da ankeret var kommet i bund, blev der hevet fra både den ene og anden side af øen, og på den måde lykkedes det efterhånden at få lirket øen løs.
- 11. Søtorup Sø,** er med sit vandspejl 56 m over havniveau en af Danmarks højeste beliggende søer. Søen har en dybde på 25 m og har afløb til Susåen. Søtorup Sø var tidligere det foretrukne badebad for Haslevs borgere. Her var en kommunal badeanstalt med badebroer og toiletter, gemt i skovbevoksningen på søbredden. Eneste sted på Sjælland, hvor en lakselignende fisk heltling lever.
- 12. Louisenlund,** en tidligere avlsgård under Gisselfeld.
- 13. Bråby Kirke,** i Gisselfelds eje indtil 1967. I kirken er der et epitafium, udført i kalksten, der omtaler Peder Oxen (1520-1575). Peder Oxen er dog begravet fra Vor Frue Kirke i København, men flere af Gisselfelds ejere er begravet i Bråby. På kirkegården er et gravsted med en pyramideformet sten: Maria Beck. Der står kun et ord på hver side af pyramiden: Maria var altid dydig. Maria døde i barselsseng efter barn nr. 10 i 1794 – 33 år gammel.
- 14. Bråby Stationsby,** Bråby havde i forbindelse med anlægget af Sydbanen i slutningen af 1860'erne været på tale som station, men blev vraget til fordel for Haslev. Ønsket om en station på stedet levede stadig, og i 1919 fik Bråby sin jernbanestation, efter at egnens beboere havde indsamlet et anseligt beløb til opførelse af stationsbygningen. I 1960 blev stationen nedlagt og fungerede som trinbræt indtil den endelige lukning i 1972. Stationsbygningen er i dag privat bolig.
- 15. Kaffehuset/Traktørstedet,** er oprindeligt et skovløberhus. I forrige århundrede blev det i folkemunde døbt kaffehuset. I forbindelse med mange sommerudflugter var kaffehuset stedet, hvor man købte vand til kaffen. I det tyvende århundrede blev huset kendt som traktørstedet. I dag er huset privat bolig.
- 16. Sparekasseegen.** Ved Gabel søen ser man en ca. 300 år gammel eg (understøttet) – brugt som Sparekassens logo.
- 17. Holte Allé.** Hvert år besøgte Frederik den V Adam G. Moltke, som hver gang gerne ville præsentere noget nyt for kongen. I 1751 blev der plantet 551 lindetræer op over Holtebakken som en allé, der blev forbundet med landevejen til København, hvorfra kongen kom kørende. Det er en af de ældste alléer i landet, og der er en flot udsigt fra toppen af bakken i klart vejr kan man se Stevns fyr, hvor det spoger på toppen ved midnat.

- 18. Freerslev Kirke.** Freerslev Kirke og Møllesø ligger i et smukt naturområde, der flere gange har været gæstet af kunstmalerne. Kirken nævnes første gang i 1370. 1672-1762 tilhører kirken Hans Schack, der dengang var ejer af Gisselfeld. I 1762 blev den solgt til greve A.G. Moltke og tilhørte Bregentved, til den blev fritsolgt 1911.
- 19. Galleri Købmandsgården.** I den tidligere købmandshandel er der i dag galleri og antikviteter.
- 20. Gisselfeld Kloster.** Det oprindelige Gisselfeld kan føres tilbage til 1370. I 1547 lagde rigshofmester Peder Oxen grundstenen til den borg, vi kender i dag. Samtidig anlagde man kunstige søer, senere karpedamme. Godset omfatter 3.850 ha skov og landbrug. Den nuværende 40 ha store park blev anlagt i 1890'erne af den engelske havearkitekt Milner. Her finder man også det fine væksthuse, Paradehuset. Parken er åben i sommerhalvåret. Der er café ved indgangen. **H.C. Andersen** opholdt sig ofte på Bregentved og Gisselfeld, og efter sit besøg i 1842 skrev han bl.a.: „Sommerlivet i Sjælland er det smukkeste jeg har kendt. De skulle ret se den natur ved Gisselfeld og Bregentved. Blev den klippet ud af landet og i sin bedste belysning sendt rundt i verden, ville den nævnes som en skønhed.“ Naturen omkring Gisselfeld inspirerede H.C. Andersen til eventyret „Den grimme Ælling“.
- 21. Ved postbro ligger Posthuset,** hvor den sidste **fiskemester boede.** Et typisk Gisselfeld hus, hvidt m. rødt træværk, karakteristiske vindskeder, efter tegning fra arkitekt Martin Nyrop, 1892.
- 22. Villa Gallina,** se grønt kort.
- 23. Hanebjerg,** 88 meter høj.
- 24. Musebøgen,** en stor mangestammet bøg, sandsynligvis spiret frem fra et museforråd fyldt med bog. Den står mellem Langedam og Sivdam.
- 25. Mindesten.** Inde i Hesede skov passerer man en lille mindesten, der markerer, at på dette sted mødtes de lokale frihedskæmpere tidligt om morgenen d. 5. maj 1945.
- 26. Væverhuset.** Ved Væverhuset har Haslev Turistforening opstillet en bænk: Mod nord ser du mod Haslev og mod nordøst ser du Gisselfeld.
- 27. Slotshusene,** bygget som bolig for de ansatte på Gisselfeld.

Bregentved

